

Eğitim, Kültür, evre ve Sağlık

(Liberal Demokrat Parti Programı'na açıklık kazandırmak amacıyla, Genel Başkan Besim Tibuk tarafından 5 Kasım, 1994 tarihinde İstanbul'da düzenlenen "Eğitim ve Sağlık" konulu Basın Sohbeti ses kaydının değifre edilmiş metnidir.)

- Eğitim hizmetleri tümüyle özelleştirilecek; eğitim ve sanat-kültür hizmetleri her türlü vergiden muaf tutulacaktır.
- Sağlık hizmetleri tümüyle özelleştirilecek; sağlık ve sigorta hizmetleri tümüyle vergiden muaf tutulacaktır.
- Bugün, ne eğitim, ne de sağlık hizmetleri Cumhuriyet ile hedeflenen "ağdaş uygarlık" düzeyindedir.
- Devletin "kültür politikası" olamaz. Olması demek, vatandaşlarının beyinlerini yıkamaya kalkışması demektir.
- Türkiye'nin etnik zenginliği, en önemli kültürel hazinelerinden birisidir.
- "Kültür politikası" olarak adlandırılan safsata ile vatandaşlarımızın, aslında, siyaseten saf tutmaları beklenmektedir.
- Devlet hiçbir sanatsal faaliyetin içinde yer almamalı; sanatsal faaliyetini yönlendirmeye kalkmamalıdır.

Hoş geldiniz.

Bugünkü toplantımızın konusu eğitim, kültür, evre ve sağlık. Hepimizin gündelik yaşamlarını birebir etkileyen konular ve dolayısıyla, son derece önemli.

Savunduğumuz liberal doktrin, insan hak ve özgürlüklerini dolayısıyla, toplum refah ve mutluluğunu en ön planda tutan; devletin mevcudiyetini insan refah ve mutluluğunun temini olarak açıklayan tek doktrindir.

İnsan refah ve mutluluğu, her Şeyden önce, sağlam bedeni, ruhi ve akli donanımdan geçer. Zaten bu nedendir ki, Liberal Demokrat Parti eğitim, kültür, evre ve sağlık konularını birbirinin ayrılmaz parçaları olarak değerlendirir.

Bu akşamki konularımızla ilgili olarak ayrıntıya ve tabii, sizlerin sorularına geçmeden önce, politikalarımıza temel teşkil eden bir dizi görüşümüzü dile getirmek istiyorum. Sizlerden ricam, n yargısız olarak, politikalarımızı bu perspektif içinde değerlendirmeniz olacaktır.

İçinde bulunduğumuz yüzyılda dünyamız, tarihinin en hızlı değerimini yaşadı.20. yüzyılın bitmesine beş yıl kaldı. Geriye baktığımızda, 20. yüzyılda sanayi, bilim ve teknolojiye muazzam gelişmelerin kaydedilmiş olduğunu görüyoruz.

Bilgi ağı ve Değerişim

20. yüzyılda özellikle iletişim ve bilgi işlem teknolojisinde kaydedilen baş döndürücü gelişmelerin sonucu olarak, yepyeni bir ağa, Bilgi ağı'na girdik.

Bilgi ağı daha Őimdiden 21. yüzyılda dünyamızın çok daha köklü değerikliklere sahne olacağına işaret etmektedir. Hızlı ve etkin iletişim ortamında insanlar, kurumlar, halklar ve uluslararası etkileşim her alanda büyük değerime yol açacak; insanoğlu maddi ve manevi varlığını en yüce, en gelişmiş değerlere endeksleyen yaşam Őartlarını her zamankinden daha çok talep eder duruma gelecektir.

Bu değerimden Türkiye'yi, Türk halkını, Türk insanını soyutlamak mümkün değerildir, mümkün olmayacaktır, olmamalıdır da.

Üstelik, Türkiye, coğrafi avantajı, köklü tarihsel birikimi, zengin ve çok yönlü kültür varlığı, genç

ve dinamik toplumsal yapısı, girişimci, çalışkan insanı ile böylesi bir dünya ortamına değil uyum sağlamak; en büyük katkıda bulunabilecek potansiyele sahiptir. Nasıl?

Bireyin Önemi Büyük

Liberal Demokrat Parti olarak, biz bu "nasıl"ın fertten, bireyden yani, insanımızdan geçtiğine inanıyoruz! Bu değişimi gerçekleştirecek olan bugüne kadar geçerli olan "devletçi" anlayış değil; insana güvenen, insanın yaratıcılığına dayanan "liberal" anlayıştır.

Liberalizmin bazıları tarafından "bireycilik" olarak vasıflandırıldığını ve olumsuz biçimde eleştirildiğini görüyoruz. Şunu iyi anlamak lâzım ki, toplumlar bireylerden oluşur. Toplum, tek tek her ferдинin refahı ve mutluluğu oranında, sağlıklı bir toplumdur.

Biz ferdi toplumun temel taşı olarak görüyor; dolayısıyla, ferdi, bireyi refah ve mutluluğa kavuşturacak tüm uygulamaların da yine ferdin, bireyin kendisinden geçtiğine inanıyoruz.

Hiç kimse sizin iyiliğinizi, sizden daha iyi düşünemez diyoruz; ne toplu, ne devlet! Dahası, sizin iyiliğiniz, toplumun, milletin de iyiliğidir.

Bu anlayış çerçevesinde öngördüğümüz siyasi ve ekonomik modeli daha önceki toplantılarımızda ayrıntılı biçimde aktarmaya çalıştım.

Daha da önemlisi, bu anlayış çerçevesinde öngördüğümüz "demokratik hukuk devleti" nin işleyişini anlattım. Liberal doktrinin bireyi temel alan "hukuk devleti" ön koşulu son derece önemli.

Bu akşam bu konulara bir daha girip, zamanınızı almayacağım fakat, öneminin altını çizmekte yarar görüyorum. Zaten, gerek Parti programımız, gerekse Parti programımıza açıklık kazandıran beş kitapçığımız yayınlandı. Bu altıncı ve son toplantımızın metni de yayınlanacak.

Öz kaynaklarımız

Yukarıda Türkiye'nin yeni dünya düzenine değil uyum sağlamak; bu düzene katkıda bulunacak büyük potansiyele sahip olduğunu söylemişim.

Daha da ileri giderek, diyorum ki, Türkiye bu itibarla dünyanın sayılı ülkelerinden biridir ve Türkiye'nin dünya için önemi büyüktür. Bunu çok iyi anlamak ve gereğini yerine getirmek durumundayız. Nedir bu büyük potansiyel?

1. Ülkemiz, her şeyden önce üzerinde oturduğu coğrafyası itibarıyla dünyanın sayılı "kilit" ülkelerinden biri konumundadır. Anadolu toprakları tarih boyunca olduğu gibi, bugün de stratejik önemini korumaktadır ve bu gerçeği kimse değiştiremez.
2. Ülkemizin kuzey-güney,doğu-batı arasındaki "köprü" konumu, insan refah ve mutluluğuna hizmet edecek her türlü aktivitenin yoğunlaşabileceği bir merkez olmasına imkan tanımaktadır.
3. Anadolu ve Anadolu halkı dünya tarihinin en büyük medeniyetlerinin kurulduğu, yeşerdiği toprakların mirasçısıdır. Türkiye ve Türk halkı ise, dünya tarihinin en güçlü devletlerinden biri olan, 600 yıllık Osmanlı İmparatorluğunun mirasçısıdır.
4. Bu gerçek, ülkemiz insanların derin tarih bilincine işaret eder. Başkâ ülkelerin okuyarak, araştırarak, inceleyerek sahip olmaya çalıştıkları bu bilinç, bizim genlerimizdedir.
5. Türkiyemiz'in toplumsal yapısı çok çeşitli etnik ve dolayısıyla, liberal demokrasinin yeşermesi için gerekli çok zengin kültürel özellikleri haizdir.

6. Böylesi bir mozaik, etkileşim yoluyla, insanoğlunun maddi ve manevi gelişimini sağlayacak, hızlandıracak en önemli olgudur.

7. Ülkemiz nüfusunun yarısı 19 yaşın altındadır. Böylesi genç, dinamik ve dolayısıyla, talepkar nüfus yapısı dünyanın pek az ülkesine nasip olmuştur.

8. Bu muazzam bir potansiyel, muazzam bir güçtür

9. Türkiye her alanda yetişmiş insan gücüne sahiptir. Bu değere ek olarak, insanımız girişimcidir, çalışkandır, yüksek adaptasyon kabiliyetine sahiptir.

Sorumluluğumuz

Liberal Demokrat Parti olarak biz, saydığım bu öz kaynaklarla, Türkiye'nin beş yıl içinde Avrupa'nın; 10 yıl içinde dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer alabileceğine yürekten inanmaktayız. İş ki, Türkiye savunduğumuz liberal doktrini her yönü ile benimseyen ve yaşama geçirsin...

Coğrafyasının doğal potansiyelini idrakte, bu potansiyeli Türkiye ve dünya insanı için siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel değere dönüştürsün; derin tarih bilincini tazeleyerek, geçmişine kıyasla genç sayılabilecek Cumhuriyeti tüm kurumlarıyla bu mirasın üzerinde ve fakat, çağın gerçekleri ve değerleriyle yoğurarak, yapılandırın; özgün toplumsal yapısını bilinçli biçimde onurlandırarak, özenle korusun ve geliştirsün; genç nüfusunun yeşermesine; maddi ve manevi anlamda sağlıklı dünya vatandaşları olarak gelişmesine imkân sağlayacak verimli ortamı yaratsın; tek tek her insanının kendisini her anlamda ifade etmesini ve dolayısıyla, her anlamda üretken olmasını kolaylaştıracak özgür hatta, sınırsız imkânları önüne koyabilsin!

Gördüğünüz gibi, öz kaynaklarımız ve sorumluluklarımız olarak tanımladığım beş unsurdan, dördü insanla ilgilidir Bireyler bir toplumun yapı taşlarıdır. Bireyleri fakir ve mutsuz bir toplumdan kendisi dahil, kimseye fayda yoktur.

Çağdaş Uygarlık Düzeyi Bu mu?

Biz, 70 yıllık cumhuriyet tarihimizde kaydedilen tüm gelişmelere rağmen bugün vardığımız noktanın insanımız, toplumumuz ve dolayısıyla insanlık âlemi için yeterli olmaktan çok uzak olduğumuzu görüyoruz. Elimizin altında mevcut büyük potansiyel heba edilmektedir.

Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllarda benimsenen devletçi-toplumcu-pozitivist doktrin, en iyimser ifadeyle, miadını çoktan doldurmuştur. En iyimser ifade ile diyorum çünkü, bu anlayışın ürünü her yönü ile ortadadır.

Bugünkü konumuzdan örneklersek, ne kültürel gelişme, ne eğitim, ne sağlık, ne de çevre sorunu Cumhuriyetin ilk günlerinden itibaren hedeflediğimiz "çağdaş uygarlık" düzeyindedir. Dahası, bugün bu sorunlar toplum düzenini tehdit eder mahiyettedir.

Siyaset Önce İnsan İçin Yapılır

Biz siyasetin önce insan, sonra toplum, sonra da tüm insanlık âlemine hizmet için yapılması gerektiğine inanıyoruz

Siyasette nihai amaç toplumsal ve tabii, küresel refah ve mutluluk ise, araç insandır, bireydir. Bireysel refah ve mutluluk ise, tekrar ediyorum, insan haklarına saygılı toplum düzeninden geçer.

Liberal Demokrat Parti kişi hak ve özgürlüklerini tam anlamıyla teminat altına alan; düşünce, ifade, din, vicdan ve girişim hürriyetlerinin vazgeçilmez olduğu; toplumsal iradenin kayıtsız şartsız tecelli ettiği; devletin gerek ekonomik, gerek sosyal, gerek kültürel yayama

müdahalesinin asgari düzeyde olduğu çağdaş demokratik hukuk devletinin tesisini başlıca görevi olarak görmektedir.

Bu devlet adaleti, toplum düzenini, iç ve dış güvenliği sağlamak ve dış politikayı yönlendirmekle yükümlüdür.

Devletten ayrılan sosyal ve ekonomik kurumlar, bireyin ve halkın yaratıcı gücü ile şekillenecek ve gelişecektir. Böylelikle, devlet bugünkü hantallığından kurtulup, etkin ve dinamik bir yapıya kavuşacaktır.

Liberal Demokrat Parti olarak biz devlet yönetimine talibiz; insanların beyinlerini ve kalplerini yönetmeye değil! Devletin görevi, insanların refah ve mutluluğuna hizmet edecek kurumların gelişmesine imkân hazırlamak, teşvik etmektir.

Özetle, liberal demokratik düzen, bireyin merkez alındığı; her türlü ekonomik ve sosyal faaliyetin bireyin refah ve mutluluğuna hizmet edecek şekilde tasarlandığı ve yürütüldüğü; dolayısıyla, toplumsal gelişmeyi en etkin biçimde gerçekleştirecek sistemdir.

Devletin Kültür Politikası Olamaz

Öngördüğümüz modelde, devletin alışageldiği anlamda "kültür politikası" yoktur. Devletin belirli bir "kültür politikası" olması demek, devletin toplumu oluşturan bireylerin beyinlerini belirli bir yönde yıkamaya kalkışması demektir ki, Türkiye'de bu "resmi ideoloji" olarak tanımlana gelmiştir.

Bizim tanımladığımız "devlet" in herkesi aynı şekilde düşünmeye, aynı şekilde yaşamaya, aynı şekilde hareket etmeye, aynı şekilde inanmaya vb zorlama yetkisi yoktur çünkü, devletin böylesi tutumu insan hak ve özgürlüklerine aykırıdır. Çağdaş devletin tesis etmekle yükümlü olduğu düzene aykırıdır.

Özellikle, kültürel çeşitlilik ve zenginliğinin en önemli hazinelerinden biri olduğu Türkiye gibi bir ülkede, mevcut mozaığın onore edilerek, korunması ve gelişmesinin teminini, devletin başlıca görevi olarak değerlendiriyoruz.

Bu noktada özenle şu ayırımı yapmakta yarar görüyorum: Hep "devlet" diye geldim. Anlaşılabileceği üzere, kastettiğim "devlet yönetimi" dir yani, iktidarlar yani, siyasi otorite.

Türkiye'de çeşitli iktidarlar (siyasi otoriteler) tarafından benimsene gelen sözde "kültür politikaları" nın değişmez amacı, öncelikle devletçi zihniyetin yerleştirmesi olmuştur.

Buna ek olarak, sağ iktidarlar "milli" ve "muhafazakar" kültür politikaları benimserken sol ya da sosyal demokrat iktidarlar "toplumcu" ve "enternasyonalist" kültür politikaları benimsemişler ya da öyle söylemişlerdir.

Son yıllarda demokratik sol adı altında oluşan zihniyet, bu yaklaşımların bir sentezini yapar görünmekte; yine son yıllarda liberalizm ise "kimliksizlik" olarak tanımlanmakta, tanıtılmaya çalışılmaktadır.

"Kültür politikaları" nın her iktidarla değişmesinin getirdiği, toplumu serseme çeviren bu anlayışın ne denli tahripkâr olabileceği bir yana; sorarım size "milli " ya da "muhafazakâr" ya da "toplumcu" ya da "enternasyonalist" olmak demek, ne demektir?

Kendi adıma, bu sıfatlardan hiçbirinin önemini inkâr edemem ve hepsiyim!

Son derece milliyetçiyim, tüm mevcut değerlerimizin muhafazası dahası, geliştirilmesinden yanayım; tabii, toplumcuym ve tabii, globalleşen dünyamızda, enternasyonalistim.

Demagoji yaptığımı düşünebilirsiniz elbet çünkü, bu sıfatların sosyolojik ve sosyo-politik çağrışımlarını ben de biliyorum. Ama, bir an için düşünmenizi istiyorum:

Herhangi bir toplumda bu kelimeleri, kelime anlamı dışında kaç kişi kavrar ve dolayısıyla, kaç kişi kendini siyaseten buna göre konular?

Nitekim, namaz kılan, oruç tutan "sosyal demokratlarımız", Türkiye'nin dışa açılmasına globalleşme sürecine girmesine büyük hizmet eden "muhafazakârlarımız" ya da "milliyetçilerimiz" yok mu?

Bir toplumun fertlerini kategorize etmeye kalkmak kadar büyük bir yanlışı yapabilir mi devlet ya da devleti yönetenler?

Maalesef, bu yapılmıştır ve üstelik yapılanlar "kültür politikası" olarak tanımlanmış; toplumu oluşturan fertlerin kültür adına aslında siyaseten "saf tutmaları" beklenmiştir.

Yukarıda "Ben bunların hepsiyim" dedim; milliyetçiyim, muhafazakârım, toplumcuym, enternasyonalistim artı, liberalim!

Liberalim, "kimliksiz" değil!

Kimliğin var ve başkalarının da benden farklı, kendi kimliklerinin olabileceğini biliyor, buna saygı gösteriyor, hürmet ediyorum. Hürmet etmekle de kalmayıp, onların da kendilerini ifade etmelerine izin veriyorum; nasıl ki, ben kendimi ifade ediyorsam. Ve devletin de bu anlayışla yönetilmesini istiyorum I

Liberal Demokrat Parti olarak biz toplumu oluşturan fertlerin farklı kültürel tercihlerinin olabileceğine ve görevimizin farklı kültürel tercihlerin, hoşgörü içinde, etkileşerek bir arada yaşamasının temini olduğuna inanıyoruz. Dahası, bu işleyişin Türkiye'ye çok şey kazandıracığına inanıyoruz.

Bir toplumun fertlerinin kültürel zorlamalara maruz bırakılması, siyasi, sosyal ve ekonomik gelişme yönünde yapılabilecek en büyük yanlıştır. Böylesi tutum, toplumsal gelişmeye mani olacağı gibi; toplumsal huzursuzluklara hatta, patlamalara bile yol açar, açmaktadır da.

Dahası, devletin ya da devlet yönetiminin belirli bir kültür politikasını benimsemesi demek, farklı kültürel anlayışların ifade bulmasını da caydırmak demektir ve çoğulcu demokrasi ile bağdaşmaz.

Tüm bu nedenlerle, devletin kültür politikası olamaz; Toplum oluşturan bireyler, dil, din, örf ve adet vb tercihlerinde özgürdür ve başka türlü düşünen ve inananlara saygı gösterdikleri sürece, hiçbir zorlamaya maruz bırakılamazlar. Demokratik hukuk devletin görevi, bu ortamı yaratmaktır.

Devlet Sanat Yapmaz

Bu anlayışla, biz devletin hiçbir sanatsal faaliyetin içinde de olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Devletin ya da devleti yöneten siyasi otoritelerin sanatsal faaliyeti yönlendirmeleri (ki, başka türlü mümkün değildir) sanata, sanatçıya hakarettir. Bir diğer ifadeyle, sanatçının devlet memuru olması, sanatçılığını inkâr etmesi demektir.

Dahası, devletin sanat faaliyeti içinde olması, haksız rekabete de yol açmaktadır. Haksız rekabet ortamında sanatın yeşermesi, gelişmesi ve aslında sanatla amaçlanana erişilmesi mümkün değildir.

Liberal Demokrat Parti, bu anlayışla, Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi, Devlet Senfoni Orkestrası vb kuruluşların özelleştirilmesini ve / veya kapatılmasını öngörmektedir. Toplum

kendi sanat kurumlarını kurmada ve yaşatmada özgür bırakılacaktır.

Sanat ve Kültür Faaliyetleri Vergiden Muaf Tutulacaktır

Sanat ve kültürel faaliyetlerin gelişmesi için devlet

1. kendisi bu faaliyetlerin içinde yer almayacak ve dolayısıyla, yönlendirmeyecek, haksız rekabet ortamı yaratmayacak;
2. bu yapıdaki faaliyetleri her yönü ile vergiden muaf tutmak suretiyle, teşvik edecektir.

Sanat ve kültür faaliyetlerinin yerli ve yabancı, tüm sanatçılar ve kültür insanları için vergiden muaf tutulmasını sanat ve kültür yaşamına verilebilecek en büyük teşvik olarak değerlendiriyoruz.

Eğitim Özelleşecek ve Vergiden Muaf Tutulacak

Eğitimde devlet kısa bir süre daha ilk öğretimi üstlenmek dışında, hiçbir rol almayacaktır. Nihai amacımız, devletin ilk öğretimden de çekilmesidir çünkü, biz merkezi eğitimin totaliter devlet artığı bir uygulama olduğu görüşündeyiz.

Liberal Demokrat Parti her düzeydeki eğitim kurumlarının vakıf vb özel kuruluşlarca üstlenilmesi ve bu kuruluşlar arasında rekabet ortamının oluşması için gerekli ortamın yaratılmasını, devletin başlıca görevleri arasında mütalâa etmektedir.

Bu bağlamda, eğitim hizmetleri de her yönü ile vergiden muaf tutularak, teşvik edilecektir. Malûm, Liberal Demokrat Parti vergilendirmeyi bir teşvik ve / veya caydırma aracı olarak değerlendirmekte ve kullanmayı öngörmektedir.

İnanıyoruz ki, ancak ve ancak bu yolla gençliğimiz en kısa sürede Bilgi Çağı'nın dayattığı bilgi ve beceriye erişebilecektir. Eğitimde yaygınlık ve kalite ancak bu yolla sağlanabilecektir.

Bu anlayışın uzantısı olarak, müfredatı da her seviyede serbest bırakmayı öngörüyoruz. Eğitim kurumları kendi müfredatını, öğrencileri ve ebeveyn ile birlikte, kendileri yapacaklardır.

Müfredat, dünyadaki gelişmeler yakından izlenerek, bireylerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde belirlenmek durumundadır, Tek bir merkezce hazırlanan müfredat programları, hepimizin bildiği üzere, bireyin ihtiyaç ve taleplerine duyarlı olamamaktadır.

Devletin eğitimdeki en önemli rolünü, fırsat eşitliğine hizmet olarak tanımlamaktayız. Bu amaca hizmetle, sekiz yıl olarak öngördüğümüz mecburi eğitim süresince fakir ve aciz öğrencilere, yetenekleri göz önüne alınarak, burs verilmesine imkân hazırlayacak düzenlemelere gidilecektir.

Sağlık Hizmetleri Özelleşecek ve Vergiden Muaf Tutulacak

Sağlık hizmetlerinin en etkin biçimde yerine getirilebilmesi için özelleştirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Devlet sağlık ve sağlıkla ilgili hiçbir faaliyetin içinde olmayacak; öngörülen sistemin verimli ve etkin çalışması için gerekli ortamı yaratacaktır. Bu bağlamda, tüm sağlık hizmetlerinin de vergiden muaf tutulması öngörülmektedir.

Tüm devlet hastahaneleri ve sağlık sigortası hizmeti veren devlet kuruluşları kapatılacak ve / veya vakıflara, özel sektör kuruluşlarına devredilecektir. Devlet koyduğu kalite standardı ve vergi muafiyeti yoluyla sağlık hizmetlerinin gelişmesini temin edecektir.

Bu yolla, sağlık hizmetlerinin kısa süre içinde yaygınlık, kapsam ve kalite kazanacağına

inaniyoruz.

Çevre ve Çevre Sağlığı

Dünyanın her yerinde olduğu gibi, Türkiye'de de çevre ve çevre sağlığı konusu gündemi her geçen gün daha çok işgal eden bir konudur. Nüfusu hızla artan ve bir o kadar hızla şehirleşen toplumumuzun temel sorunlarından biri de çevre ve çevre sağlığıdır inancındayız

Liberal Demokrat Parti, tüketici haklarını korumada öngördüğü uygulamayı, çevre ve çevre sağlığı konusunda da öngörmekte; konulan standartlara ve koşullara uyulmasını, özel ihtisas mahkemeleri aracılığı ile sağlamayı plânlamaktadır. Bir diğer ifade ile, bu konuda devlet yaptırım kadar, caydırıcılık yöntemi kullanarak etkili olacaktır.

Oldukça uzun bir giriş konuşması oldu. Eminim konulara sizin sorularınızla istenilen kapsamı kazandıracağız. Buyurun efendim.

Sorular - Cevaplar

Soru : Liberal Demokrat Parti yeni nesle, yeni mesajlarla geliyor. Türkiye'nin yenilendiğinin farkında. Cesaretlerinden ötürü, tebrik ediyorum. Üç küçük sorum var: **(1) Dış Türkler** Latin alfabesine yani Anadolu'nun kullandığı alfabeğe geçmek üzereler. Bu durumda, eğer iktidar olursanız, Dış Türkler Koordinasyon Bakanlığı gibi bir düşünceniz var mı? **(2) Nüfus planlaması** hakkında görüşleriniz nedir? Bu coğrafyada doğum kontrolü ille de gerekli midir? Bir görüşe göre milletler her 10 milyon kişide bir dahiye sahip olurlar. Doğum kontrolü dehanın önünü kesmektir denmekte. **(3) Kalkınmış ülkeler nükleer santrallerden istifade etmekte.** Fakat, debisi yetersiz, kısıtlı nehirleri olan Türkiye'de nükleer enerji konusu gündeme gelince, nedense, şiddetli karşı çıkışlar vuku buluyor. Siz iktidara gelerseniz, nükleer santrallerden istifadeyi düşünüyor musunuz?

Tibuk : Dış Türkler konusunu çok önemsiyoruz ama, tabir yerindeyse, "ırkçı" ya da "hegemonyacı" bir tavrı reddediyoruz. Türkiye bu insanların, soydaşlarımızın ekonomik ve kültürel olarak gelişmelerine, güçlenmelerine yardımcı olacak politikaları benimsemelidir... hamî olarak, ağabey tavrı içinde değil; akraba, dost olarak destek vermelidir diyoruz.

Şu anlayışla ki, insanlar, milletler güçsüzleştikçe onurlarına daha da düşkün olurlar. Zayıf milletler onurlarına daha düşkündür.

Türkiye güçlü bir ülkedir. Orta Asya'daki Kafkasya'daki, Balkanlardaki dış Türklerin öncelikle refahları için yumuşak politikalar benimsemeli ve uygulamalıdır. Nasıl?

Örneğin, Türkiye'nin bu ilgisi eğer Türklerin buldukları ülkeleri tedirgin ediyorsa; soydaşlarımıza iyilikten çok, kötülük yapmış oluruz. Bu durum özellikle Türklerin azınlıkta olduğu ülkelerde söz konusu olabilir. Buna en yakın örnek, Yunanistan ve bu ülkedeki soydaşlarımızdır.

Daha önce de üzerinde durmuştum: Türkiye Cumhuriyeti'nin Yunanistan'ı tehdit eden her sözü, oradaki soydaşlarımızın ezilmesine neden olmaktadır. Bunu çok iyi anlamak durumundayız.

Dolayısıyla, dış Türkler konusuna çok dikkatle yaklaşmak; politikalarımızı soydaşlarımızın bulunduğu ülkeleri tedirgin etmeyecek biçimde şekillendirmek durumundayız.

Dış Türkler Koordinasyon Bakanlığı gibi bir teşkilâtın kurulması gerekiyor mu, bilemiyorum. Ama, bu hususun Dışişleri bünyesinde de çözümlenebileceği kanısındayım, diyebilirim.

Dış Türklerle ilişkimizi hem ticari, hem de kültürel olarak geliştirmeliyiz inancındayım. Bu tutumumuz hem onların, hem de bizim yararımıza olacak, sağlıklı iletişim tesis edilecektir.

Türkiye'de özel radyo ve TV'lerin de hayata geçmesi ile, fiili bir durum ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin tüm çevre ülkeleri itibariyle müthiş bir kültürel yayılmacılığı söz konusudur artık. Bunu olumlu anlamda söylüyorum.

Orta Asya'da, Kafkaslarda, Balkanlarda Orta Doğu'daki soydaşlarımız bir yana; bu ülke insanları bile artık Türk müziği dinler, Türk TV'leri izler olmuştur. Türkiye ve Türk kültürü bütün çevreyi etkilemektedir. Zorlamasız, kendiliğinden.

Nitekim, geçenlerde okuyordum, Tarkan'ın "Şıkıdım, Şıkıdım" şarkısı Türkmenistan'da bile çok popülermiş. Türkiye'de çikalı bir ay oldu! Aynı şekilde, İbrahim Tatlıses. Tüm çevre ülkelerde, Uygur Türkleri'ne kadar erişmiş bu sanatçımız ve çok popülermiş.

Burada müthiş bir iletişim dahası, etkileşim söz konusu. Bu etkileşime imkân veren, serbestiyettir!

Serbestiyetin getirdiği dinamizm sayesinde özel radyo ve TV'lerin hayata geçişlerini izleyen üç, dört yıl gibi çok kısa bir sürede sergiledikleri başarı, savunduğumuz rekabetçi, liberal demokrasinin ne kadar gerçekçi ve doğru olduğunun en somut göstergesidir.

Dış Türkler ile iletişime ve çevre ülkelerle kültürel anlamda etkileşime imkân vermeleri, bu gelişmenin önemi ve yararının sadece bir bölümü!

Doğum kontrolü konusunda Liberal Demokrat Parti olarak herhangi bir programımız yok. Kaç çocuk doğuracağına halkımız karar verecektir. Biz, diğer pek çok alanda olduğu gibi, bu konuda da şu ya da bu yönde bir zorlama, yönlendirme öngörmüyoruz.

Doğum kontrolüne önem veren olur, kontrolün yanlış olduğunu düşünen olur. Bu devletin yönlendireceği bir konu değildir. Kamuoyunda tartışılacaktır ve her iki yönde faaliyet gösteren, kamuoyu oluşturan dernekler, vakıflar oluşacaktır.

Daha önce de ifade ettim, biz devlet yönetimine talibiz, bu gibi bireyin, toplumun karar vereceği konuları yönetmeye, yönlendirmeye değil. Konu, bireylerin, halkımızın sağduyusu ile karar vereceği bir konudur.

Nükleer santraller konusuna gelince: İtiraf edeyim, bu konuda yeterli bilgi sahibi değilim.

Çevre konusunda sağlam tedbirler alınabiliyorsa, nükleer enerjiden istifade edilebilir. Ama, hiç şüphe yok ki, bu da bir toplumsal mutabakat konusudur. Zaman geldiğinde halkımız nükleer santralilerin ne getirdiği ve ne götüreceği konusunda bilgilendirilerek, konunun tartışılması sağlanacaktır. Karar, halkındır.

Soru : Özel radyo ve TV'ler için söylediklerinizden hareketle, TRT hakkındaki düşüncelerinizi sormak istiyorum. Malûm, AVRASYA Televizyonu ile, özellikle dış Türkler için ilk yayını TRT başlattı, bu anlamda öncülük yaptı.

Tibuk : Biz, bugüne kadar Türk milletinin başına özel radyo ve TV'ler kadar iyi bir şey gelmediğini düşünüyoruz. Türk milleti elde ettiği her şey için büyük bedeller ödemiştir. Bir tek bu alanda hiçbir şey ödemedi, büyük bir şey edinilmiştir.

Düşünsenize, durduğunuz, oturduğunuz yerde sanatçısı ile, fikir adamı ile herkes karşınızda... Siz parmağınızı kıpırdatmamışsınız, tek kuruş ödememişsiniz! Bu ne büyük mutluluktur! Özel radyo ve TV'ler sayesinde. Türk halkının hayatına, fikir yaşamına, sanat yaşamına büyük bir renk geldi. Bu çok önemli bir gelişmedir.

Biz, bu gelişme karşısında TRT'nin tamamen kaldırılması ya da özelleştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü, TRT piyasada büyük bir haksız rekabet yaratmaktadır.

Beş kanalı ile TRT 1994 yılında 20 trilyona yakın sübvansiyon görmüştür devletten. Düşünebiliyor musunuz? Özel radyo ve TV'ler buna rağmen, böylesine bir haksız rekabete rağmen gelişmişlerdir.

TRT'nin radyoculuk ve TV yayıncılığı konularındaki öncülüğü tartışılmaz. TRT bir okul görevi ifa etmiş; pek çok insan yetiştirmiştir. Ama bu kurumun da artık miadını doldurduğunu düşünüyoruz.

TRT'nin özelleşmesi, bu kurumu siyasi amaçlarla kullanan, kullana gelen iktidarların da "demokratikleşmeyi" öğrenmelerini sağlayacaktır, inancındayım.

Soru : Konuşmanızın benim öncelikle dikkatimi sonra da tepkimi çeken yönü, devletin sanat ve kültür faaliyetinden çekileceği ve bu anlayışla, Devlet Tiyatroları, Senfonisi, Opera ve Balesi vb kuruluşları kapatacağınız ya da özelleştireceğiniz oldu. Atatürk'ün kurduğu ve Türkiye'nin çağdaşlaşmasına büyük katkısı olan bu kuruluşları nasıl kapatmayı öngörebilirsiniz? Diyelim özelleştirdiniz, kim alacaktır bu kuruluşları?

Tibuk : Yukarıda da ifade ettim, bizim devlet yönetimi anlayışımız, belirli bir kültür politikasının insanımıza, halkımıza empoze edilmemesi gerektiği yönünde. Dolayısıyla, Kültür Bakanlığı ve buna bağlı sanat kurumları da yok.

Devlet Opera ve Balesi, Senfoni, Devlet Tiyatroları, Şehir Tiyatroları vb kuruluşların Atatürk'ün emri ile kurulmuş olması, öngördüğümüz tasarrufu engelleyici bir etken değildir. Bunun "Atatürkçülük" ile de ilgisi yoktur ilgilendiriliyor olması ise, büyük Atatürk'ün "inkılâpçılığı" yani "devrimciliği" ile ters düşer.

Bu kuruluşların yürüttüğü sanatsal faaliyeti halkımız bugünü kadar benimsemişse, benimsemiştir ve devamını getirecektir. Bu sanatsal faaliyete yeterli talep varsa, hiç şüphensiz olmasın ki, bu kuruluşlar özel olarak da faaliyet gösterebileceklerdir. Hatta, çok daha etkin faaliyet göstereceklerdir.

Öte yandan, talep yoksa zaten devletin de halktan topladığı milyarlarca lirayı sübvansiyon olarak bu kuruluşlara aktarma hakkı, yetkisi de yoktur demektir.

Biz sanatı siyasi iradenin bir aracı olmaktan çıkarıyoruz. Kim ne derse, desin, Türkiye'de bu kurumlar sürekli siyasi iradenin aracı olagelmışlerdir ve bu devlet yönetimi ile bağdaşmadığı gibi, sanatla da bağdaşmaz. Bana göre, sanatçılarımızın da böylesi bir konumu kabullenmeleri, şayan-ı dikkat hatta, şayan-ı hayrettir!

Biz sanatçılara çok önem veriyoruz. Önem vermemizin de ötesinde, son yıllarda sanatçıların etkinliğinin de çok arttığını düşünüyoruz. İyi bir sanatçı, bütün dünyayı sarsabiliyor. Neden?

Örneğin, bir film yapıyor ve milyonlara erişebiliyor. Eskiden sanatın etkisi daha lokal kalabiliyordu. Oysa, bugün kitle iletişiminin de artması ile sanatçılar tüm dünyayı fethedecek güce sahipler.

Zaten politikacı da işin de bu yönü ile ilgili. İşin bu yönü, politikacı için son derece cazip. Mümkün olan her fırsatta sanatçıdan bu anlamda yararlanmaya bakacaktır, doğal olarak. Ancak, politikacı bunu halkın parası ile yapmamalı, böylesi bir imkân kendisine, bugün olduğu gibi, altın tepsi üstünde sunulmalıdır

Açık konuşalım: Bir siyasi parti sanatçılara çok önem verince, onların etkinliğini bilince ne yapar, ne yapmak ister?

Örneğin, Kültür Bakanı'nı Başbakan yapar; tüm sanatçılara yüksek maaşlar, en iyi imkânları verir, vb. Bunların hiçbiri bizim politikalarımızda yok

Sanata ve sanatçılara çok önem veriyoruz ve bu yüzden devletin (siyasi otoritenin) kültür ve sanat alanına girmemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Kültür ve sanat, insanlarla, toplumla ilgili bir olay, devletle ilgili değil. Her insanın aynı kültürü paylaşması, aynı sanat olayından, aynı şekilde etkilenmesi de mümkün değil. Kültür ve sanat bir ülkenin insanlarına ait bir şey, yöneticilerine değil.

Devletin sanata ve kültürel faaliyetlere bulaşması, haksız rekabet de yaratmaktadır dedim. Devleti sanata bulaştırarak, özel girişimi caydırıyorsunuz.

Örneğin, Şehir tiyatroları ya da Devlet Tiyatrosu'nu sübvansiyonla, bilet paralarını diyelim 15.000 lirada tutuyorsunuz. Ne oluyor? Biletini 15.000 liradan satması mümkün olmayan özel tiyatrolar perişan olup, birer birer kapanıyor.

Böyle şey olmaz!

Soru : Pekiyi, Türkiye ve Türk toplumunun ihtiyacı olan sanat ve kültür faaliyeti ne şekilde kaynak bulacak? Zaten eğitimsiz ve geri kalmış bir toplumuz. Devletin yardımı da çekilince, bu tür faaliyetin toptan son bulması riski alınmıyor mu?

Tibuk : Şunu hiç unutmamak gerekir ki, bireydeki ve dolayısıyla, toplumdaki sanat ihtiyacını hiç kimse öldüremez, yok edemez. O bir şekilde muhakkak ortaya çıkacak, kendisini en iyi, en etkin biçimde ifade edecektir.

Sağlıklı olan, doğru olan da budur. Bireyin, toplumun kendi sanatını, kendisinin yaratması ve yaşatması... ithal yoluyla, suni teneffüsle sanat yapması değil.

Nitekim, bilmem aranızda kaç kişi örneğin, bir Metropolitan Müzesi'ndeki Afrika sanatı sergisini görüp gezebildi? İlkel dediğimiz o insanların, o toplumların yarattığı sanat eserleri akıllara durgunluk verecek mükemmellikte ve düzeydedir... evrensel ölçülerde!

Bizim öngördüğümüz sistemde devlet sanat ve kültürel faaliyetlere teşviği, önceden de değindiğim gibi, vergi muafiyeti yoluyla vermekte.

Bu alanlarda faal insanlar, kurumlar hiçbir şekilde vergilendirilmeyecekler ve dolayısıyla, üretim maliyetleri düşecek ve ortaya koydukları sanat/kültür ürünlerini halka çok daha düşük fiyatla sunabilecekler. Talep olduğu, talep yaratabildikleri ölçüde de ayakta kalacak hatta, özgürce gelişip, büyüyecekler.

Belediyeler ile ilgili toplantımızda da değinmiştim. Teşvik bağlamında yeri gelmişken bir kez daha şunu ifade edeyim:

Özellikle büyük şehirlerde kültürel ve sanatsal faaliyeti barındıran gayri menkullerden de vergi alınmayacak ve / veya bu vergi oranı sembolik rakamlarda tutulacaktır.

Dahası, belediyeler büyük yerleşim merkezlerine yeni imar durumu verirken, sanat ve kültür faaliyetlerinin yürütülebileceği mekânların geliştirilmesi şartını koyacaklar.

Böylelikle, örneğin, bugün büyük sorun olduğunu bildiğimiz sahne, galeri vb mekân sorunu ortadan kalkacaktır.

Soru : Bana bu tavrınız "popülist" bir tavır gibi geliyor. Yani, diyorsunuz ki, halk beğenirse bir sanat faaliyeti ayakta kalacak, yaşayacaktır; halk beğenmezse, ne yapalım? Biraz önce de ifade ettiğim gibi, halkımızın eğitim ve kültür düzeyi ortada. Demek ki, biz arabesk müzik ya da oryantal dışında birşey görmeyeceğiz!

Tibuk : Benimki ne kadar popülizm ise, sizinki de bir o kadar seçkinci bir tavır, öyle mi?

Bakınız, beni kimse Türk halkının devlet parası ile yani, kendi parası ile Shakespeare seyretmek istediğine ikna edemez! Ya da, Beethoven, Mozart dinlemeye. Belirli bir azınlık, siz ben dahil, vardır şüphesiz. Ancak, siz devlet olarak bunun faturasını tüm nüfusa çıkaramazsınız

Birşeyi göz ardı etmeyin: Liberal Demokrat Parti olarak bizim politikalarımız malum, dışa açık politikalar. Türkiye'de kültür ve sanat faaliyetine tanıdığımız vergi muafiyetini, yabancı sermayeye ya da yabancılara da tanıyoruz. Bu ne demektir?

Bu; çok kısa süre içinde Türkiye'nin sanat ve kültür konusunda bir dünya merkezi olması demektir Sinemacısından, yayın evine; tiyatrosundan, galericisine kadar tüm dünyanın sanat ve kültür insanları için Türkiye bir cennet olacaktır.

Dolayısıyla, sizin gibi "seçkin" zevkleri olanlar da, dünyanın en ileri sanat ve kültür faaliyetlerini izleme imkânı bulacaklardır, bugüne kadar hiç bulamadıkları gibi!

Soru : Sanatı sanatçılar yapar elbette, siyasiler ya da devletin bürokratları yapmaz. Ama Türkiye'de karışan bir nokta var: Sanatçılarla uğraşan, sanatçıların lafları ya da ufacık ürünleri ile uğraşan ve birtakım siyasi hesap ya da iyi niyetle verilen paraları tartışmaktan geçen bir yanlış var. Bu mesele de demokratikleşmeden bağımsız değildir. Bu ülke halkının ekmek kadar, su kadar sanata ihtiyacı vardır. Demokrasi de, uygarlık da böyle gelişir. Sanatın ve kültürün insan hayatına doğrudan programlanması ile ilgilidir. Mesele siyasetçiler, partiler tarafından doğru algılanmıyor. Sanatçılık, sanatçı kralın soytarısı değildir. Sanat ve kültür bu ülke hayatının kalkınmasında, gelişmesinde, serpilmesinde ekmek kadar, su kadar önemlidir. Bunun arkasından da organizasyonu, eğitimi gelir. Devlet mecburdur insanı geliştirmeye. Devlet eğitime nasıl para ayırıyorsa, kültüre en az onun kadar para ayırmak durumundadır. Mesele sadece birtakım tiyatrolar, okullar meselesi de değildir. Kentte, köyde gocukların yetişmesinde sanatın ve kültürün işlevi büyüktür ve devletin görevi bunu oraya götürmektir. Tabii, devlet de demokratik olmak zorunda.

Tibuk : Tüm söylediklerinizde bir noktaya kadar çok haklısınız. Nedir o nokta? Sanatın gelişmesi ve yaygınlaştırılması görevini devletin sorumluluğu olarak ifade ettiğiniz nokta.

Devletin sosyal ve kültürel yaşamı geliştirmesi elbette sorumlulukları arasındadır. Ayrıldığımız nokta şu: Biz devleti doğrudan sanat ve kültür faaliyetinin içinde olmaması gerektiğini ya da doğrudan örneğin, parasal teşvik ile sanata müdahale etmemesi gerektiğini söylüyoruz.

Öngördüğümüz sistemde devlet, vergi muafiyeti yoluyla en büyük teşviği sağlıyor sanat ve kültür yaşamına... ve tabii, en büyük özgürlüğü! Sanırım bunu anlamakta zorluk çekiyorsunuz çünkü, netice itibariyle aynı şeyden söz ediyoruz.

Sanatın köye, kente gitmesine gelince: Dünyanın hiçbir ileri ülkesinin köyünde, kasabasında opera ya da bale seyredemezsiniz! Bu çok büyük bir maliyettir, en gelişmiş ülkeler için bile.

Belki biz bunu önemli ölçüde yaptık örneğin, Devlet Tiyatrolarımız ile. Malûm, Devlet Tiyatroları dünyanın en büyük evet, dünyanın en büyük tiyatro kumpanyası. Pekiyi, bunun maliyeti ne oldu diye düşündünüz mü hiç? Sosyal yarar diyeceksiniz ama, bizce bu da tartışılabilir.

Sanat ve kültür yaşamının ekmek, su kadar çok önemli olduğu tartışılmaz. Bu faaliyetlerin önemi her geçen gün de artmakta. Farkında mısınız bilmiyorum ama, sanat ve kültür insanların gücü de artıyor her geçen gün. Nasıl?

Toplumlar geliştikçe, zenginleştikçe ve kitle iletişimi yoğunlaştıkça, sanatçıya, kültür insanına giderek daha büyük destek veriliyor. Örneğin, salt özel televizyonların yaşama geçmesi ile, Türkiye'deki sanat ve kültür insanları için büyük bir fırsat doğmuştur hem kendilerini halka tanıtmaya hem de para kazanma imkânı.

Bu süreç hızlanarak, devam edecektir. Türkiye'yi kimse bu bağlamda yolundan alıkoyamayacaktır, devlet bile!

Soru : Devletimizin uygarlığa ihtiyacı var, devletimizin demokratikleşmeye ihtiyacı var. Bu doğrultuda sanatsal desteği halka hizmet adına verebilir; altyapı oluşturarak, kaynak aktararak. Elbette devlet karışmamalı ama, devletin politikasına hiçbir zaman kültür, sanat ihtiyacı girmemiş ki. Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyetin o coşkulu dönemlerinde çağdaşlaşma adına kurduğu opera, bale dışında... Bu dönem olsa, o da kurulmazdı. Her gelen vurmuş, kerhen paralar vermiş.

Bugün devletin kültüre ayırdığı para, Diyanet İşleri bütçesinin üçte-biri kadardır. İki yıldır sinemaya verilen paralar konusunda sadece sinemacılar karar verdi. Otorite ne bakandı, ne de bir başka bürokrat.

Tibuk : Bildiğim kadarıyla, örneğin, 1992-93 yılında tiyatrolara bir miktar para dağıtıldı. Eleştirmenlerin en iyi oyun diye seçtikleri tiyatrolar, kuruş almadı bu paradan ya da en azı aldı. Yani bu nasıl bir takdirdir.

Soru : Ben dört yıldır devletin özel tiyatrolara destek sağladığı komisyonunda üye görevi yapıyorum. Bu devletin yönettiği ya da yönlendirdiği bir komisyon değildir. TODER, TİYAP, Tiyatro Eleştirmenleri Derneği, Uluslararası Tiyatro Enstitüsünün başkanları ya da temsilcileri ile temsil edildiği; Bakanlığın da bir üye ile temsil edildiği bir komisyondur. Dört yıldır yakından izlediğimiz, gözlediğimiz bir şey var Bu komisyonunda yönetmelik gereği komisyon başkanlığını Kültür Bakanlığı temsilcisi yapmasına rağmen, kararı demokratik kitle örgütlerinin temsilcilerine bırakır. Yani, burada devlet desteği tamamen sivil demokratik kitle örgütlerinin inisiyatifleri ile dağıtılır. Haksız dağıtıldı diyorsunuz. Bu dedikodu hep olur.

Tibuk : İyi de, neden hâlâ Kültür Bakanı var arada? Neden kendi, kendinize çözümleniyorsunuz olayı?

Zaten bana öyle geliyor ki, bu konu ile fazlasıyla ayrıntıya girdik. Başka konular da var tartışmamız gereken.

Tekrar ediyorum, biz Liberal Demokrat Parti olarak doğrudan teşvikten yana değiliz. Vergi yoluyla verdiğimiz teşviğin, öngördüğümüz devlet işleyişinin bütünü içinde demokratikleşmeye de sanat ve kültür faaliyetlerinin gelişerek, yaygınlaşmasına da ve en önemlisi, özgürleşmesine büyük katkısı olacağına yürekten inanıyoruz.

Soru : Anayasanın 64. Maddesi diyor ki, devlet sanatı ve sanatçıyı korur. Sanat faaliyetlerini, sanatçıyı, onların faaliyetlerinden doğan eylemleri değerlendirir, destekler, sanatın yayılması için gereken tedbiri alır diyor.

Tibuk : Bana 1982 Anayasası'ndan söz etmeyin lütfen! Bu metni hiçbir yönü ile ciddiye almam mümkün değildir.

Ancak, Anayasa dese de, demese de biz devletin sanatı ve kültür faaliyetini teşvik etmesi gerektiğine zaten inanıyoruz ve öngördüğümüz teşvik, destek de yukarıda izah ettiğim gibi. Doğrudan katılarak ya da, doğrudan para vererek değil; dolaylı bir teşviktir bu ve en etkili olanıdır.

Soru : Besim Bey, "milliyetçiyim", "muhafazakârım", "toplumcuyum", "enternasyonalistim" artı "liberalim" dediniz ve eklediniz, "Liberalim, kimliksiz değil!" Bütün bu söyledikleriniz kimliksizliğe işaret etmiyor mu?

Tibuk : Sizce ediyor mu? Ben bu sıfatları kavramsal olarak sosyo-politik terminoloji içinde kullanmıyorum.

Önce de belirttim, milliyetçi olmamak mümkün mü? Normal her insan gibi, ben de ülkemi çok seviyorum, Türk olmakla iftihar ediyorum.

Öte yandan, toplumumuzun büyük bir kesimi gibi, ben de belli ölçüde muhafazakârım, ne kadar

"Batılılaşmış" olursam olayım, örfüm, adetim, dinim benim için çok önemli; vazgeçmeye niyetim yok.

Tabii toplumcuym. Biz ünlü `68 kuşağının mensuplarıyız. Toplumun bütünlüklü olarak iyiliğini düşünmemek mümkün mü? Yöntemde ayrılabiliriz belki ama, amaç tabii ki toplumsal ilerleme, gelişmedir.

Enternasyonalistim dedim yani, globale, sen dünyada Türkiye'nin yerini almasından yanayım; yozlaşmadan, kendi değerlerinden taviz vermeden!

Kendimi liberal olarak tanımlamam, tüm bu sıfatları taşıyor olmamdan kaynaklanıyor. Siyaseten ayrımcılık yapmıyorum. Kanımca ülkemiz insanının, ülkemiz toplumunun da önemli bir özelliğidir bu, adını koymamış olsalar da!

Liberalizm kimliksizlik değil, kimliğe ve kimliklerin çeşitli olabileceğine inanan, saygı gösteren bir doktrin. Bu yönü ile ülkemiz insanı ve ülkemiz toplumunun özelliklerine de çok uygun.

Öte yandan, liberalizm, savunduğu "demokratik hukuk devleti" ile, kimliklerin insan hak ve özgürlükleri bağlamında tescilinden de yana! Dahası, bu konuda tavizsiz.

Soru : Besim Bey, partinizin kuruluşu sırasında kurban kestiniz mi?

Tibuk : Hayır, kesmedik. Biz kurbanın, Kurban gayramı'nda kesilmesi gereğine inanıyoruz. Ulu orta her yerde, her zaman değil. Bir siyasi parti olarak, halkımızın dini inançlarının bu şekilde istismar edilmesini de son derece yanlış buluyoruz

Soru : Ben "laisizm" konusundaki görüşlerinizi sormak istiyorum. Laisizme inanıyor musunuz? İktidara gelmeniz halinde örneğin, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ilişkin farklı bir tasarrufunuz olacak mı?

Tibuk : Biz "laik" ve "laisizm" sözcüklerini mümkün olsa da Türkçe'den çıkarabilesek diye düşünenlerdeniz! Bu iki sözcük dejenere oldu; Türkiye'de ayrımcılığa, bölücülüğe hizmet eder oldu ki, bu gelişmeyi son derece tehlikeli buluyoruz.

"Laisizm" yerine "hoşgörü" kelimesini kullanmaktan yanayız. Üstelik, hoşgörü bize Osmanlı mirasıdır. Malûm, Osmanlı İmparatorluğu dinci baskıdan ezilenlere yüzyıllar boyu kucak açmış, sığınak teşkil etmiştir. Bu mirasa daha düne kadar sahip çıkan da bizleriz. Hoşgörü, dini hoşgörü bizim örfümüzde, adetimizde artı, İslam'da var.

Bir toplumun laik olanlar ve olmayanlar şeklinde bölünmesi, yanlış,dır. İnsanlar dini inançlarında özgürdür. İster az dindar, ister çok dindar olabilirler. Zaman içinde dini inançlarında artma olur, eksilme olur, değişime olur. Devletin bu konularda lâf söyleme, müdahale etme yetkisi yoktur, olmamalıdır.

Devlet bu konuların tartışılır olmaktan çıkacağı müesseseleri oluşturmakla yükümlüdür. Nedir bu müesseseler? İnsan hak ve özgürlüklerine saygılı demokratik hukuk devletinin işleyişini teminat altına alan tüm müesseselerdir.

Bu müesseselerin içinde Diyanet İşleri Başkanlığı istiyari bir organ olarak ve ülkemizde mevcut tüm inanyları temsil edecek yekilde bulunabilir veya bulunmayabilir. Bu devletin din ve inanca azami hizmetidir. Bunun dışında hiçbir yekilde yer almaz. Ne eğitim kurumları ile, ne de ibadethaneler açmak yoluyla yer almaz. Toplum talep varsa, bu hizmetleri kendisi üretecektir.

Soru : İslam radikalizminin kol gezdiği bir dönemde bu söylediklerinizin risk teşkil ettiği görüşünde değil misiniz? Yani, cemaatlerin etkinlik kazanmasından dolayısıyla, demokrasinin zaafa uğramasından çekinmiyor musunuz?

Tibuk : Radikal dinci akımlar hep vardı, hep olacaktır. Dünyanın en ileri demokratik toplumlarında da var. Önemli olan, demokratik iyleyiş içinde farklı anlayıştaki insanların da kendilerini ifade etme özgürlüğüne sahip olmalarıdır. Bu ortamı ne kadar yaratabilirsek, radikal dini örgütlerin önünü de o kadar kesebiliriz inancındayım.

Toplumdan korkmayacaksınız; insanın sağduyusuna güveneceksiniz. Başka çareniz de yoktur. Demokratik işleyiş içinde insanların mutabakat halinde sizin "radikal" olarak adlandırdığınız sistemi arzuluyorlarsa, yapacağınız birşey yoktur.

Gerçekgi bir değerlendirme ile, Türk toplumunun böyle bir arıu içinde olduğunu söylemek çok zor. Türkiye ve Türkler tarihlerinin hiçbir döneminde İslamı "radikal" bir tavır ile yaşamamışlardır. Anadolu Müslümanlığı diye birşey var; çok daha ılımlı ve bireysel yoruma açık olan. Biz toplum olarak bunu yapagelmışiz bugiine kadar. Nitekim, sizin "cemaatler" olarak adlandırdığınız tarikatlar bunun en iyi örneğidir. Anadolu insanları dini vecibelerini farklı, farklı "tarik"lerden yani "yollar"dan ilerleyerek, yerine getiregelmişlerdir.

Liberal Demokrat Parti olarak, biz buna saygılıyız. Ne zamana kadar? Belirli bir inanç grubuna mensup insanların, kendilerinden farklı inananlara tahakküm etmeye kalkmalarına kadar! Buna izin vermiyoruz. Nasıl? İnsan hakları ve özgürlüklerine saygılı demokratik hukuk devletinin tesisi ve işleyişini teminat altına alarak. Bunu nasıl yapmayı öngördüğümüzü de daha önce anlattım.

Soru : Giriş konuşmanızda Türk insanının "derin" tarih bilincine işaret ettiniz, Anadolu medeniyetlerinden ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan hareketle. Bununla ne demek istediğinizi açar mısınız?

Tibuk : Ve dedim ki, bu derin tarih bilincini tazeleyerek, genç Cumhuriyetimiz'i tüm kurumlarıyla bu mirasın üzerinde, çağın gerçekleri ve değerleriyle yoğurarak yapılandırılm!

Liberal Demokrat Parti Türk insanını geçmişine ve tüm kültürel değerlerine sahip çıkmada özgür bırakmanın gereğine inanmakta; bu değerlerin özgürce ifadesinin ve korunmasının, milliyetçiliğimizin hayat suyu olacağını düşünmektedir. Bu anlayış benimsenmeksizin ifade bulan "milliyetçilik" anlayışı, abesle iştigaldir.

Aynı bağlamda, örneğin "milli tarih" en iyi ve doğru şekilde, liberal sistemin yarattığı özgür düşünce ve ifade ortamında yazılacak; devlete egemen siyasi iradelerin çeçitli zamanlarda ortaya koydukları farklı "resmi tarih" saçmalığına son verilecektir.

Böylesi bir gelişme, Türkiye ve Türk halkının kendi değerlerine bilinçli bir biçimde sahip çıkarak, çağı yakalamasını sağlayacaktır. Kendisini terkederek, unutarak yani, yozlaşarak değil!

Soru : Bir Japonya örneği gibi mi demek istiyorsunuz?

Tibuk : Hayır, illâ bir örnek verme peçinde değilim. Modernleşmeyi, çağdaşlaşmayı kendi değerlerimizi yitirmeden becerebilme gayreti içinde olmalıyız diyorum çünkü, bugün gağdaç dünyanın pe,sinde olduğu ve fakat, yitirdiği pek çok değere hâlâ sahibiz. "Batılılaşma" kavramına bu bağlamda dikkatle yaklaşmak gerekir diye düşünüyorum. Batılı ülkelerin aldıkları dersleri iyi değerlendirmek ve aynı hataları yapmamak durumundayız diyorum.

Soru : Bir toplumun insanların kültürel zorlamalara maruz bırakılmalarının devletin yapabileceği en büyük hata olduğunu ima ettiniz ve bu durum sosyal patlamalara neden olabilir, oluyor da dediniz. Kastettiğiniz Kürtler ve Kürt sorunu muydu? Bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Tibuk : Bilingli olmasa da, bunu ima etmiş olabilirim. Liberal Demokrat Parti olarak bizim inancımız, Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerinin tavizsiz uygulamaya konmasıdır. Bugün karşı karşıya olduğumuz "Kürt sorunu" nun da böylece aşılacağını düşünüyorum.

Türkiye, Kürt vatandaşlarına ayırımcıdan çok asimilasyon politikası uygulamıştır. Nitekim, bugün

ne devlet yönetimi, ne sosyal yaşam, ne kültürel, ne de ekonomik yaşamda Kürt-Türk ayrımcılığı yoktur. Kız veririz, kız alırız, ortaklık kurarız vs.

Bugün ne oluyor? Dünyadaki gelişmeler paralelinde Kürt vatandaşlarımız Kürt kimliklerinin tescilini istiyorlar. Pekiyi, tescil edelim derim. Ne değişecektir? Kanımca, hiçbirsey!

Bugün Kürtçe TV, Kürtçe radyo kurulmasına, Kürtçe eğitim veren okulların açılmasına izin vermemek demektir? Bu vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerini kısıtlamak demektir. İnsanların hak ve özgürlüklerini kısıtladığınız zaman ne olur, anlatmaya gerek yok!

Dahası, Türkiye'de İngilizce, Fransızca, Japonca vb dillerde eğitim yapılabilir da, neden Kürtçe yapılmasın? Bu okullar öğrenci bulabilecek ve Kürtçe eğitim gördükten sonra, iş imkânına kavuşabileceklerse ya da böyle düşünüyorlarsa, ne ala!

Kürtçenin serbest bırakılması, Kürtçe TV, radyo, gazetenin serbest bırakılması gibi uygulamalar devletin bu vatandaşlarımız ile "inatlaşmaması" dir. Çağdaş devlete yakışan da budur.

Ha, bu gelişme o yörede bir Kürt Devleti'nin kurulmasına mı hizmet eder? Hiç sanmıyorum. Hiç sanmıyorum ki, Kürt vatandaşlarımız Türkiye Cumhuriyeti'den kopmak istesinler. Önemli olan, bu vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerini tanıyarak, böyle bir isfeğin dillendirilmesine bahane yaratmamaktır.

Soru : Nitekim PKK tüm dünya platformlarında bu bahaneleri ileri sürmekte ve yandaş bulmaktadır. Oysa PKK bir terör örgütüdür. Dünya üzerinde insan hak ve özgürlüklerinden söz edecek son teşkilattır.

Soru : Ben buradan "dil" konusuna geçmek istiyorum. Bu durumda Türkiye'de herkes kendi dilini konuşmada serbest mi olacak, öyle mi olmalı?

Tibuk : Elbette öyle olmalı. "Ana dil" diye birşey var. Benimki, sanırım sizinki de Türkçe. Kimse beni ana dilimi konuşmaktan alıkoymaz, koymamalı da. Kürtler de ana dillerinin Kürtçe olduğunu söylüyorlar ve bu dilde konuşmak, şarkı söylemek istiyorlarsa, söylesinler.

Ülkemizin kültürel zenginliğinin bir diğer unsurudur dil. Liberal Demokrat Parti olarak biz diyoruz ki, "resmi dil" Türkçe olmak kaydıyla, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları diledikleri her dilde konuşma, yazma, eğitim görme ve iletişim kurma özgürlüğüne sahiptirler.

Soru : Eğitimin tümüyle özelleştirileceğinden; devletin bu alandan zaman içinde tümüyle çekileceğinden; müfredatın dahi, özelleştirilen eğitim kurumlarının inisiyatifine bırakılacağından söz ettiniz. Bunlar son derece radikal görüşler ve insanı ürkütüyor. Eğitim gibi bir dev sorunun altından üstelik, nüfusunun yarısı 19 yaşında olan 60 milyonluk bir ülkede, özel sektör nasıl kalkar?

Tibuk : Devlet kalkabiliyor mu? Devletin bu hantallığı içinde, eğitimin altından kalkacağı yönünde en ufak bir ümidiniz var mı? Bugün eğitim sorununu devasa boyutlara ulaştıran da zaten devlettir.

Eğitim sorunu derken, salt okul adedi ya da öğretmen adedinden söz etmiyorum. Eğitim kalitesinden söz ediyorum. Bu yapıda bir eğitim sistemi ile, Türkiye'nin Bilgi Çağı'nı yakalaması ve yaşaması mümkün değildir. Üstelik, nüfusunun yarısı 19 yaşında olan bir ülkede, hiç değildir.

Bu acil sorunun gözümü, eğitim kurumlarının acilen özelleştirilmesinde yatmaktadır. Parti programımızda da ifade bulunduğu üzere, eğitim kurumlarını tedrici olarak ve fakat, çok kısa süre içinde özelleştirmeyi öngörüyoruz yani, paralı eğitim öngörüyoruz.

Fakir olan, parası olmayan vatandaşlarımızın çocukları ne yapacaklar diye sorabilirsiniz?

Bu vatandaşlarımızın çocuklarına devlet, sekiz yıllık mecburi eğitim süresince, burs verecek ve böylelikle, fırsat eşitliği de sağlamış olacaktır.

Soru : Özelleştireceğiniz eğitim kurumlarını kim, niye alsın ki? Özel sektör için cazip bir alan mı eğitim? Öyle olsaydı, her halde çok daha fazla sayıda özel okul olurdu Türkiye'de.

Tibuk : Konuşmamın başında da itade ettim. Biz eğitim sektörünü vergi muafiyeti ile desteklemeyi ve teşvik etmeyi öngörüyoruz. Eğitim alanında faaliyet gösterenler hiçbir şekilde vergi vermeyecekler. Böylelikle, hizmet maliyetleri de, fiyatları da düşük olacaktır.

Öte yandan, fakir ya da imkânları kıt olan vatandaşlarımıza verdiğimiz devlet bursu var.

Diyelim, geri kalmış, fakir bir yöredeki bir okulu, o okulun müdür ve öğretmenlerine devrettik, sattık. Uzun vadeli bir ödeme plânı içinde. Bu okul yönetimi daha işin başından bilecek ki, mevcut 100 öğrencisinden, fakir olan 65'inin okul masraflarını devlet karşılıyor. Geri kalanı o yöre halkı, insanları karşılayacak.

Nasıl ki, bugün hiçbir zorlama getirmeden insanlarımız kendi yörelerinde, kendi aralarında para toplayarak cami yaptırabiliyorlarsa; aynı yekilde örneğin, vakıflar kurarak okul da yaptırabilecekler. Bu hizmeti devletten beklemeyecekler.

Eğitim özel sektör için cazip bir alan mı diye sordunuz? Talebin bu kadar yüksek olduğu bir ülkede, cazip olmaz olur mu? Nüfusumuzun üçte-biri orta öğrenim çağında.

Soru : Şunu unutmayın ki, bu ülkede insanlar çocuklarını okula değil, Kur'an kurslarına göndermeyi tercih edebiliyorlar. Cami yaptırırlar ama, okul yaptırmazlar!

Tibuk : Bu ülkenin insanlarını hiç küğümsemeyin. çocuğunu okula değil, Kur'an kursuna göndermek isteyecelerin sayısı, belirlidir. Toplum genelinde bu çok küçük bir rakamdır. Dahası, böyle istiyorsa, yapabilir de. Sekiz yıllık mecburî eğitimi çocuğuna tamamlattığı sürece!

Tekrar ediyorum, topluma, insanlarınıza güveneceksiniz. Bu ülkenin insanları otuz yıl öncelerden başlayarak, hiç dil bilmeden, hiç büyük şehir görmeden, sanayinin "s" sinden anlamadan kalkıp Batı Avrupa ülkelerine gittiler, daha iyi yaşam şartlarına kavuşabilmek için!

Zannediyor musunuz ki, bu yönde aynı girişimci ruhu, aynı inisiyatifini göstermeyeceklerdir?

Soru : Pekiyi, müfredatın belirlenmesini de serbest bırakacağız dediniz. Diyelim çok dindar bir köy, kasaba söz konusu ve müfredat tümüyle dini eğitim, Arapça vs. Böyle bir gelişme karşısında tutumunuz ne olacak?

Tibuk : Devletin koyacağı asgari standartlar olacak hiç şüphesiz. Bunların yanında bir okulda din eğitimi, diğer bir okulda teknik eğitim, bir diğer okulda da teknolojik eğitim ağırlıklı olabilir. Bunun kararını o okula çocuklarını gönderen insanlar ve okul yönetimi verecek.

Böylesi bir ortam bu aşamada ya da alışageldiğinizden hareketle, çok ters gelebilir. Nasıl olacak bu iş diye düşünebilirsiniz Bir örneği hatırlamanızı öneririm:

Size bundan 10 yıl bile değil, topu topu beş yıl önce deseydim ki, "Beş yıl sonra Türkiye'de 10 ulusal, yüzlerce yerel televizyon ve radyo istasyonu olacak; bunlar şöyle programlar yapacaklar, böyle programlar yapacaklar, müthiş bir rekabet içinde olacaklar vb ", inanır mıydınız? Hayır, inanmazdınız. Çünkü, inanması güç!

Ben şimdi size bunun eğitim alanında olacağını söylüyorum. Üstelik özel okullar ve dershaneler gibi müthiş performans gösteren müesseseler de var, ipucu teşkil edecek.

Siz bugünkü merkezi sistemde müfredatın nasıl yapıldığını biliyor musunuz? Ya da kimler

tarafından yapıldığını? Her öğretim yıl başında tarihi, coğrafyayı, birkaç okul kitabı alıp, incelemenizi öneririm. Utanç vericidir, çağdışıdır bu kitaplar gerek dili, gerek içeriği itibarıyla.

Zâten böyle olmasa, özellikle orta öğretimde başarı düzeyi bu kadar düşük olur muydu? Bugünün çocuğu o kitaplarda bulduğunun, o kitaplardan öğrendiğinin çok daha fazlasını sadece TV izleyerek öğreniyor. Üstelik, zevkle Okul hevesi de kalmıyor tabii.

Tüm bunları aşmak, eğitime kalite, renk ve kapsam kazandırmak zorundayız. Eğitim teknolojisi diye bir olgu var, bundan istifade etmek zorundayız.

Soru : Ama o özel okulların ve özel dersanelerin öğrenci başına ne gibi ücretler talep ettiği hakkında fikriniz var mı?

Tibuk : Tabii, var. Çok yüksek ücretler talep ediyorlar, etmek zorundalar iyi eğitim vermek ve diğer özel okullarla ve dersanelerle rekabet edebilmek için.

Sizin bu özel okulların ve dersanelerin devlete ne boyutlarda vergi verdikleri hakkında fikriniz var mı? Emlak vergisinden, KDV'den, gelir vergisinden başlayarak, inanılmaz miktarlar söz konusu. Herhangi bir ticari faaliyet gibi vergi veriyor bu kurumlar ve dolayısıyla, talep ettikleri ücretler de ona göre oluyor.

Biz bu nedenlerle eğitimi vergiden muaf tutmayı öngörüyoruz. Eğitim hizmetlerini vergiden muaf tuttuğunuz zaman, maliyetler düşecek ve dolayısıyla, fiyat ucuzlayacak.

Soru : Fakir öğrencilere burs verilecek dediniz. Bu nasıl tespit edilecek yani, kimin fakir olup, kimin olmadığı nasıl tespit edilecek?

Tibuk : Bu tespiti özel sektör kuruluşlar aracılığı ile yapmayı öngörüyoruz. Yöresel olarak görevlendirilecek olan bu kuruluşlar, belirlenen kriterlere göre tespit yapacaklar.

Soru : Besim Bey, ben Türk özel sektörünün Türkiye'nin tüm eğitim kurumlarını yani, tüm eğitim sorununu üstlenebileceğine, üstlenmek isteyeceğine inanmıyorum. Bunun köyü var, kasabası var; doğusu var, batısı var! Bu söylediklerinizin ne kadar gerçekçi olduğu hususunda kuşkuluyum.

Tibuk : Özelleştirilecek deyince aklınıza sadece özel sektör gelmesin. Özelleştirmeden kasıt, eğitimden devletin elini çekmek. Devreye, sizin de dediğiniz gibi, ticari amaçlı özel sektör kuruluşları girebileceği gibi; vakıflar, dernekler vb. de girecektir. Unutmayın ki, bizim müthiş bir vakıf geleneğimiz var, muazzam işler becermiş olan ve beceren.

Türkiye'de zenginler geleneksel olarak hayır kurumları ile ilgilenirler. Nitekim bugün varlıklı pek çok kuruluş ya da şahıs, okullar, yurtlar açmakta; burslar vermekte; sanat ve kültür alanlarında faaliyet göstermektedir. Zenginlerimizin sayısı artıkça, bu gelişme daha da hızlanacaktır.

Bakınız, insanlar yaşlarını aldıkça, ölüme yaklaştıkça, geride iz bırakan işlere yönelirler. Bu bir tür ölüme meydan okumadır, ölüme direnmedir. Bu insan tabiatının çok önemli, çok güzel bir yönüdür.

Liberal Demokrat Parti olarak biz, işte insan tabiatının bu güzel yönünün dahası, bu ihtiyacının toplum yararına değerlendirileceğine yürekten inanıyor ve teşvik etmeyi öngörüyoruz Böylesi bir ihtiyacın en yoğun biçimde giderileceği alanlar da, eğitim, kültür ve sağlıktır:

Bir an için düşünün: Size babanızın hayır için kurduğu bir okul kalmış. Mütevelli Heyeti'ndesiniz bu okulun. Hiçbir maddi menfaatiniz olmasa da, bu okulun en iyi şekilde yönetilmesini, büyümesini istemez misiniz? Bunun için çalışmaz mısınız? Daha çok öğrenciye burs vermek için, daha iyi öğrenci yetiştirmek için didinmez misiniz?

Dahası, yetiştirdiğiniz öğrenciler zaman içinde toplumda başarılı oldukça, gururlanmaz; daha da iyisini yapmaya çalışmaz mısınız?

İşte bu, insan tabiatının en güzel yönüdür ve biz buna güveniyoruz. Bu gelişme eğitimde de, kültürde de, sağlıkta da tahmin edemeyeceğiniz boyutlarda gerçekleşecektir.

Soru : Ben sağlık konusuna girmek istiyorum. Dediniz ki, sağlık hizmetleri veren kuruluşlar da özelleşecek yani, hastahaneler, vb. Eğitim için öngörülen ve arkadaşlarımla ifade ettiği sakıncalar burası için de söz konusu yani, hastahaneleri kim satın alacak, hangi sermaye ile işletecek, tedavi masrafları yükselince halk nasıl karşılayacak vs.

Tibuk : Sorarım size bugün devlet ne ölçüde karşılıyor ya da karşılayabiliyor vatandaşlarının sağlık hizmetlerine olan talebini? Allah düşürmesin, devlet hastahanelerinin ne halde olduğunu hepimiz biliyoruz.

Öngördüğümüz sistemde devlet sağlık hizmetleri işini de özel sektör kuruluşlarına, vakıflara vb. bırakacak. Standart koyacak, sıkı denetleyecek ve tabii, tıpkı eğitimdeki gibi, sağlık hizmetlerini vergiden muaf tutacak.

Yeri gelmişken belirteyim, biz sağlık sigortasını da özelleştirmeyi öngörüyor bu sektörü de, finansman sektörünün bir parçası olarak, vergiden muaf tutmayı planlıyoruz.

Bu bağlamda SSK, Bağ-Kur vb kuruluşların tümü kapatılacak veya özel sektöre devredilecektir. Bu kuruluşların çalışanlardan her ay kestiği primlerin karşısında verdiği hizmet ve / veya emeklilik ücreti komiktir. Bu kuruluşlar insanları bir anlamda dolandırmaktadırlar.

Bu hizmetlerin rekabet ortamı içinde özel sektör kuruluşları tarafından yerine getirilmesi, faaliyete dinamizm ve birey açısından, fiyat avantajı getirecektir. Vatandaş çok daha küçük primler ödeyerek, çok daha iyi hizmet alabilecek ve ya, samandan, geleceğinden endişe etmeyecektir.

Soru : Liberal Demokrat Parti'nin çeşitli konulardaki toplantılarına başından beri sürekli katıldım. Programınızı da okudum. Anlamadığım bir husus var: Pek çok sektörü, bugün üzerinde durduğunuz eğitim, sağlık dahil, vergiden muaf tutuyorsunuz. Peki, devlet nereden para bulacak? Malûm, devletin temel geliri hizmet karşılığı halktan topladığı vergilerdir.

Tibuk : Teşekkür ederim bu soruyu sorduğunuz için. Çünkü, herkesin kafasına takılan bir soru olduğunu biliyorum bunun.

Biz devletin faaliyet alanını daraltınca ki, çok önemli ölçüde daraltmayı öngörüyoruz, devletin büyük bütçelere gereksinimi olmayacak ya da kalmayacak. Malûm, pek çok sektörü vergiden muaf tutmanın yanı sıra, gelir vergisini de ortalama % 10 düzeyine çekiyoruz. Böylelikle, devletin reel vergi gelirinin de çok daha yüksek tahakkuk edeceğine inanıyoruz.

Vergi bizim için bir teşvik ve / veya caydırma aracı. Vergi uygulamalarını bu anlayışla yapacağız. Daha önce de izah etmiştim. Burada ayrıntıya girmeyeceğim.

Soru : Siyasi partiler arasında programında spora yer veren ilk ve tek partisiniz. Kutlarım sizi.

Tibuk : Teşekkür ederim, galiba öyle. Biz, sporun, doğası gereği, liberal demokrasinin yerleşmesi ve yeşermesindeki rolünün çok büyük olacağına inanıyoruz. Dahası, sporun evrenselliği söz konusu.

Malûm, günümüzde spor uluslararası bir etkinlik ve dolayısıyla, insanlar ve milletler arasında muazzam bir etkileşim ortamı. Tıpkı, sanat gibi.

Yukarıda, siyasetin önce insan, sonra toplum, sonra da dünya insanları için yapılması

gerektiğine inandığımızı söylemiştim. Bu anlayışla sporun amaçladığımız ulusal ve uluslararası hedeflere en etkin biçimde hizmet edecek araçlardan biri olduğunu düşünüyoruz. Sporun bireye kazandırdığı "sportmenlik" vasfının, dünya barışının tesisinde birincil rolü oynayacağını düşünüyoruz.

Liberal Demokrat Parti spor terbiyesinin çok küçük yaşlarda alınmaya başladığının bilinci ile, tıpkı sanat ve kültür faaliyetleri için öngördüğü gibi, amatör spora da destek ve teşvik sağlanmasını planlamaktadır.

Sanırım başka soru yok. Teşekkür ederim.